

O Trubarju

Poglavitne življenjske postaje in dela Primoža Trubarja, verskega reformatorja, slovenskega apostola, preroka, začetnika knjižne slovenščine in duhovnega očeta slovenskega naroda:

1508 8.junija rojen materi Jeri in očetu Mihi v mlinu pod vasjo Rašica pri Turjaku. Oče Miha je bil mlinar, tesar in cerkveni ključar.

1520 Odšel študirat na Reko, verjetno v Kapiteljsko šolo.

1521 Že pred pomladjo odide v Salzburg. Študiral je kot eksternist samostanske šole pri Svetem Petru. Preživil se je s petjem. (prva seznanitev z reformacijskimi idejami).

1524 Prišel v Trst. Postal osebni strežnik škofa Petra Bonoma in član škofijskega pevskega zbora. Tam spoznava kalvinistične in cvinglijanske ideje ter spise Erazma Rotterdamskega z razlagami v nemščini, italijanščini in slovenščini.

1527 Bonomo mu dodeli župnijo v Loki pri Radečah, čeprav še ni bil posvečen.

1528 Župnijo v Loki pri Radečah prepusti vikarju in z dohodki župnije gre študirati na Dunajsko univerzo.

1508 8.junija rojen materi Jeri in očetu Mihi v mlinu pod vasjo Rašica pri Turjaku. Oče Miha je bil mlinar, tesar in cerkveni ključar.

1520 Odšel študirat na Reko, verjetno v Kapiteljsko šolo.

1521 Že pred pomladjo odide v Salzburg. Študiral je kot eksternist samostanske šole pri Svetem Petru. Preživil se je s petjem. (prva seznanitev z reformacijskimi idejami).

1524 Prišel v Trst. Postal osebni strežnik škofa Petra Bonoma in član škofijskega pevskega zbora. Tam spoznava kalvinistične in cvinglijanske ideje ter spise Erazma Rotterdamskega z razlagami v nemščini, italijanščini in slovenščini.

1527 Bonomo mu dodeli župnijo v Loki pri Radečah, čeprav še ni bil posvečen.

1528 Župnijo v Loki pri Radečah prepusti vikarju in z dohodki župnije gre študirati na Dunajsko univerzo.

1529 Umik z Dunaja (turška nevarnost), vrnitev v Trst.

1530 Peter Bonomo ga posveti v duhovnika. Nastop duhovniške službe v Laškem, kupovanje knjig, prvi spori zaradi pridiganja zoper zidavo novih cerkva.

1533 Prvič pridiga v Ljubljani.

1535 Ob koncu leta se naseli v Ljubljani. Postane pridigar v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja.

1540 Kranjski deželni glavar Trubarja zaradi oznanjanja novoverskih nazorov prežene iz Ljubljane, Bonomo mu priskrbi pridigarstvo v Trstu in nakloni kaplanski beneficij sv. Maksimilijana v Celju.

1542 Po Bonomovem posredovanju Trubar postane kanonik v Ljubljani. Krepi reformacijsko miselnost, druží se s somišljeniki (še kot duhovnik znotraj katoliške cerkvene ureditve).

1547 Trubar odide v Šentjernej, kjer uredi gospodarsko zanemarjeno župnijo. Zaradi protireformacijske akcije škofa Tekstorja se skriva pred aretacijo.

1548 Duhovno sodišče Trubarja izobči ter mu vzame vse cerkvene službe in imetje (zlasti knjige); Trubar pobegne v Nemčijo. Odpravi se k predikantu Vidu Dietrichu (prijatelju Martina Luthra) v Nürnberg. Prestopi v protestantizem in dobi službo pridigarja v Rothenburgu nad Taubero.

- 1549** V Rothenburgu se poroči z Barbaro Sitar iz Kranja.
- 1550** Izideta prvi slovenski knjigi (Tübingen) – *Katekizem* in *Abecednik* (v gotici).
- 1553** Pastor v Kemptnu, prizadevanje za ublažitev sporov med privrženci raznih reformacijskih tokov, začetek sodelovanja z bivšim koprskim škofom Vergerijem.
- 1555** Izid štirih Trubarjevih knjig (z denarno pomočjo württemberškega vojvode Krištofa): nova izdaja *Abecednik* in *Katekizma* (v latinici), *Ta evangeli svetiga Matevža*, *Ena molitov*. Augsburgski verski mir vpelje pravilo, da vladar dežele določa vero podložnikov (ker so Habsburžani ostali katoličani, naj bi to po pravilih augsburškega miru veljalo tudi za prebivalstvo njihovih dežel Kranjske, Koroške in Štajerske).
- 1557** Začetek Trubarjevega boja za hrvaško-cirilski tisk. Izide *Ta prvi dejl tiga noviga testamenta*.
- 1558** Izid knjige *En regišter*.
- 1560** Izide *Ta drugi dejl tiga noviga testamenta*.
- 1561** Trubar postane ravnatelj biblijskega zavoda v Urachu, namenjenega predvsem zalaganju slovenskih in hrvaških protestantskih knjig (ustanovitelj je nekdanji štajerski deželni glavar Ivan Ungnad). Preobremenjenost s pisanjem knjižnih predgovorov in posvetil ter s prevajanjem, povrh pa odziv na povabilo kranjskih deželnih stanov, naj se vrne za superintendenta reformirane cerkve v domovini. Izid knjige *Artikuli oli dejli te prave stare vere kersčanske* (augsturška veroizpoved z vpletanjem prvin württemberške in saške veroizpovedi).
- 1562** Protestantki superintendent v Ljubljani; organizacijsko delo, reševanje nazorskih in medosebnih napetosti v slovenski protestantski skupnosti, oznanjevalna turneja po Goriškem.
- 1564** Zamera notranjeavstrijskega nadvojvode Karla zaradi izida Trubarjeve knjige *Cerkovna ordninga*, ker ta z določanjem protestantske cerkvenoupravne organiziranosti in obredja posega v vladarjevo pristojnost, temelječo na pravilih augsburškega miru.
- 1565** Trubar izgnan v Nemčijo, spremlja ga Jurij Dalmatin; umre žena Barbara.
- 1566** Župnik v Derendingenu, Trubarjeva poroka z Anastazijo, prevajanje in tiskanje knjig v Tübingenu.
- 1567** Trubar na pobudo protestantskega teologa Andreaeja zadnjič (skrivaj) obišče Kranjsko, da bi od ujetih Turkov dobil zanesljive podatke o islamu; izda tri knjige: *Ta celi katehismus*, *Svetiga Pavla listuve* in *Pesmarico*.
- 1575** Izide *Katehismus z dvejma izlagama*.
- 1581** Po smrti druge žene Anastazije se Trubar poroči z Agnezo; organizira pristop kranjskih, koroških in štajerskih protestantov k Formuli concordiae (poskus preseganja nasprotij med dogmatičnimi tokovi v protestantizmu).
- 1582** Izide *Ta celi novi Testament*.
- 1584** Trubar dočaka izid Dalmatinovega prevoda celotne *Biblije* in Bohoričeve slovenske slovnice *Arcticae horulae*.
- 1586** Trubar 29. junija umre, z velikimi častmi ga pokopljejo v Derendingenu.
- 1595** Trubarjev sin Felicijan izda Trubarjevo zadnjo knjigo – prevod Lutrove *Hišne postile*.